

KOMITAS MUSEUM-INSTITUTE
YEGHISHE CHARENTS MUSEUM OF LITERATURE AND ART

THE TEACHER

Exhibition and Catalogue by Marine Haroyan

Dedicated to the 150th Anniversary of the Birth of Komitas Vardapet

Publication of Komitas Museum-Institute
YEREVAN • 2019

ԿՈՄԻՏԱՍԻ ԹԱՆԳԱՐԱՆ-ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ
ԵՂԻՇԵ ՉԱՐԵՆՑԻ ԱՆՎԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱՐՎԵՍՏԻ ԹԱՆԳԱՐԱՆ

ՈՒՍՈՒՑԻՉԸ

Ցուցադրության համադրող և պատկերագրքի կազմող՝ Մարինե Հարոյան

Նվիրվում է Կոմիտաս Վարդապետի ծննդյան 150-ամյակին

Կոմիտասի թանգարան-ինստիտուտի հրատարակչություն
ԵՐԵՎԱՆ • 2019

Հրատարակվում է ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարության աջակցությամբ:
Published with the support of the Ministry of Education, Science, Culture and Sport of the Republic of Armenia.

ՀՏԴ 78
ԳՄԴ 85.31
Ու 803

Ու 803 **Ուսուցիչը.** Կոմիտասի թանգարան–ինստիտուտի և Ե. Չարենցի անվան գրականության և արվեստի թանգարանի համատեղ ցուցադրության երկլեզու պատկերագիրք.— Եր.: Կոմիտասի թանգարան–ինստիտուտի հրատարակչություն, 2019.— 160 էջ:

Կոմիտասի թանգարան–ինստիտուտի և Ե. Չարենցի անվան գրականության և արվեստի թանգարանի նախաձեռնությամբ 2019 թ. հոկտեմբեր–մարտ ամիսներին կայացավ «Ուսուցիչը» խորագրով համալսարանական ցուցադրությունը: Պատկերագրքում ներառված են Գրականության և արվեստի թանգարանի, Կոմիտասի թանգարան–ինստիտուտի ֆոնդերից և Հայաստանի ազգային արխիվից շուրջ 200 փաստաթղթեր, լուսանկարներ, անձնական իրեր, որոնք պատմում են Կոմիտասի մանկավարժական գործունեության և նրա նշանավոր աշակերպների մասին:

ՀՏԴ 78
ԳՄԴ 85.31

ISBN 978-9939-9206-5-8

© Կոմիտասի թանգարան–ինստիտուտ, 2019

Խմբագրական խորհուրդ՝
Լիլիթ Հարությունյան
Նանե Միսակյան
Անի Մուշեղյան
Անուշ Արզումանյան

Անգլերեն տեքստերի թարգմանիչ՝
Անուշ Այունց

Անգլերեն տեքստերի սրբագրիչներ՝
Ջոզեֆ Պոհիկեան
Արփինե Հարոյան

Գրքի ձևավորող՝
Գոհար Գրիգորյան

Գրաֆիկական նկարազարդումը՝
Արմինե Շահբազյանի

Լուսանկարները՝
Գևորգ Պերկուպերկյանի

Editorial board:
Lilit Harutyunyan
Nane Misakyan
Ani Musheghyan
Anush Arzumanyan

Translator:
Anush Ayunts

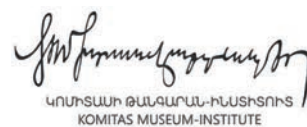
Proofreaders of English texts:
Joseph Bohigian
Arpine Haroyan

Book and layout design:
Gohar Grigoryan

Illustrations:
Armine Shahbazyan

Photos:
Gevorg Perkuperkyan

From October 2019 to March 2020, Yeghishe Charents Museum of Literature and Art and Komitas Museum–Institute held a joint temporary exhibition entitled “The Teacher”. The catalogue presents over 200 documents from the archives of Yeghishe Charents Museum of Literature and Art, Komitas Museum–Institute and National Archives of Armenia: photographs, and personal belongings that tell stories about Komitas’s teaching activities and his famous students.

ԲՈՎԱՆ ԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՈՒՍՈՒՑԻՉԸ	10
ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ ՀՈԳԵՎՈՐ ՃԵՄԱՐԱՆ	13
ԿՈՄԻՏԱՍԻ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԸ	39
ՍՊԻՐԻԴՈՆ ՄԵԼԻՔՅԱՆ	42
ՎԱՀԱՆ ՏԵՐ-ԱՌԱՔԵԼՅԱՆ	56
«ԿՈՄԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ՀԻՆԳ ՍԱՆԵՐ».....	73
ՄԻՀՐԱՆ ԹՈՒՄԱՃԱՆ.....	80
ԲԱՐՍԵՂ ԿԱՆԱՉՅԱՆ.....	86
ՎԱՐԴԱՆ ՍԱՐԳՍՅԱՆ.....	96
ՎԱՂԱՐՇԱԿ ՍՐՎԱՆՉՏՅԱՆՑ.....	104
ՀԱՅԿ ՍԵՄԵՐՃՅԱՆ.....	108
ԱՐՄԵՆԱԿ ՇԱՀՄՈՒՐԱԴՅԱՆ.....	110
ՄԱՐԳԱՐԻՏ ԲԱԲԱՅԱՆ	120
ԵՐԳՉԻ ՏԱՍԸ ՊԱՏՎԻՐԱՆՔՆԵՐԸ.....	132
ԿՈՄԻՏԱՍԸ ԵՎ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐԸ.....	139
ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՆԵՐ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆԻՑ.....	154

CONTENTS

THE TEACHER..... 11

GEVORKIAN THEOLOGICAL SEMINARY16

KOMITAS’S STUDENTS 39

SPIRIDON MELIKIAN..... 43

VAHAN TER-ARAKELIAN 57

FIVE STUDENTS OF KOMITAS VARDAPET 73

MIHRAN TOUMAJAN81

BARSEGH KANACHIAN..... 87

VARDAN SARGSIAN 97

VAGHARSHAK SRVANDZTIANTS 104

HAIK SEMERDJIAN109

ARMENAK SHAHMURADIAN 112

MARGARIT BABAIA 121

THE TEN COMMANDMENTS OF THE SINGER133

KOMITAS AND CHILDREN139

PHOTOS FROM THE EXHIBITION.....154